

VARNIŲ REGIONINIO PARKO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Varnių regioninio parko nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Varnių regioninio parko (toliau – regioninis parkas) steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus.

2. Veiklą regioniniame parke reglamentuoja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas, Lietuvos Respublikos laukinių augalų ir grybų įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai), savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kultūros paveldo objektų tipiniai ir individualūs apsaugos reglamentai, Nuostatai. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir kultūros paveldo vietovėse Nuostatų reikalavimai taikomi, kiek jie neprieštarauja kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantiems dokumentams.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Apžvalgos aikštelė (regykla)** – vieta, iš kurios atsiveria panoraminis kraštovaizdis ir kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti pastatytas apžvalgos bokštas.

3.2. **Atokvėpio vieta** – trumpam poilsiui be nakvynės skirta vieta, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.3. **Dvaro (palivarko) sodyba** – dvaro (palivarko) teritorijos dalis, kurią sudaro istoriškai susiformavęs vientisas žemės plotas su visais jame esančiais įvairios paskirties statiniais ir želdiniais, vandens telkiniais, mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais, dailės kūrinių, taip pat visų nurodytų statinių liekanomis, sudarančiomis teritorinį, funkcinį ir architektūrinį vienetą.

3.4. **Kraštovaizdžio estetinė vertė** – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamos natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ir (ar) žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio savybės, apimančios kraštovaizdžio vaizdingumą, emocinį suvokimą, kompozicinę sandarą, meninę kokybę.

3.5. **Lankomi objektai** – paveldo objektai, kiti saviti kraštovaizdžio objektai ir kompleksai, savitų reiškinių vietos.

3.6. **Mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai** – informaciniai skydai, stendai, nuorodos, ženklai ir riboženkliai; šiukšliadėžės; suolai, stalai, dviračių stovai, sūpynės, laipynės,

dekoratyvinės skulptūros, šviestuvai, stebėjimo įrenginiai (žiūronai, teleskopai, kameros); atraminės sienelės, tvorelės, platformos, pakylės; laiptai, lieptai, tilteliai, pavėsinės, laužavietės, kiti teritorijos vientiso stiliaus tvarkymo ir puošybos objektai.

3.7. **Mokomasis takas** – edukacinis pėsčiųjų takas, kuriame pateikiant mokomąją ir (ar) aiškinamąją informaciją mokoma suvokti ekosistemą, jos elementų tarpusavio ryšius, gamtos vertybes ir reiškinius, gamtinius procesus. Šalia mokomojo tako gali būti įrengta informacinių skydų ir (ar) stendų, rodyklių, riboženklių, atraminių sienelių, tvorelių, laiptų, lieptų, tiltelių, suolų, vertybėms apžvelgti ir (ar) stebėti skirtų nesudėtingų statinių, prietaisų ir (ar) įrenginių.

3.8. **Pažintinis takas** – pėstiesiems, nemotorinių transporto priemonių naudotojams ar žirgų turizmui įrengtas takas, skirtas susipažinti (aplankyti) su lankomais objektais, savitais regioniais; šalia jo gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.9. **Poilsiavietė** – laikinai apsistoti be nakvynės skirta teritorija, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, laužaviečių, automobilių stovėjimo aikštelė.

3.10. **Rekreaciniai pastatai** – viešbučių ir poilsio paskirties pastatai, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio, nakvynės, svečių namai, viešbučiai, kempingai, moteliai, turizmo centrai ir bazės, vasarnamiai), ir gydymo paskirties pastatai (sanatorijos, sveikatingumo kompleksai).

3.11. **Stovyklavietė** – poilsiui su nakvyne skirta teritorija, kurioje gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti teikiama turistinės stovyklos paslauga.

3.12. **Tradicinė etnografinio regiono architektūra** – etnografiniame regione susiformavusi teritorinė, erdvinė struktūra, kuriai būdingas tam tikras sodybų planas, apželdinimas, saviti pastatai, jų statybos principai, tradicinės statybos ir apdailos medžiagos ir spalvos, ryšys su kraštovaizdžiu.

3.13. Kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme, Saugomų teritorijų, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, Lietuvos Respublikos statybos, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio, Lietuvos Respublikos miškų, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymuose.

II SKYRIUS

REGIONINIO PARKO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

4. Regioninio parko steigimo tikslai:

4.1. išsaugoti vertingiausius centrinės Žemaitijos dalies gamtinius kompleksus ir objektus, kultūros paveldo objektus ir vietas, savitą kalvotajai Žemaitijai būdingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, vertingas (tipiškas ir unikalias) ekosistemas, juos tvarkyti ir racionaliai naudoti, sudaryti sąlygas darniai teritorijos raidai;

4.2. išsaugoti biologinę įvairovę, ekosistemų stabilumą, sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir kitose srityse;

4.3. puoselėti regioninio parko išskirtinę vertę propaguojančią edukacinę, muziejinę ir kultūrinę veiklą, Žemaitijos etnografinio regiono etnokultūros tradicijas (statybos, amatų, nematerialaus paveldo);

4.4. sudaryti sąlygas tausojančio turizmo plėtrai;

4.5. propaguoti ekologinę žemdirbystę;

4.6. plėtoti visuomenės ekologinį ir gamtosauginį švietimą;

4.7. atkurti sunaikintus ir pažeistus gamtinius kompleksus ir objektus, kultūros paveldo objektus ir vietas.

5. Regioninio parko išskirtinę vertę formuoja:

5.1. kraštovaizdžio savitumas ir įvairovė: Žemaičių ežeruoto kalvyno kraštovaizdis su aukščiausiomis Vakarų Lietuvoje Medvėgalio, Šatrijos, Girgždūtės, Moteraičio, Sprūdės, Aukštagirės, Spingės, Žasūgalos, Žiograkalnio, Kietkalnio ir kitomis viršukalnėmis, didžioji Varnių loma, kurioje susiformavęs didžiausias natūralus Žemaitijos ežeras Lūkstas, raiškūs plokščiakalvių masyvai rytinėje ir etaloniniai pakraštinių morenų ruožai vakarinėje regioninio parko dalyje, Medvalakio gūbrys, būdingi fliuvioglacialiniai protakų šlaitai;

5.2. negyvosios gamtos vertybės: Žemaitijos upių – Kražantės, Akmenos, Ventos, Minijos, Virvytės – versmės ir jų aukštupiai, Lūksto ežeras, etaloninis Pagirgždūčio miško dirvožemis, respublikinės svarbos gamtos paminklas aklaežeris Vokštelis;

5.3. gyvosios gamtos vertybės: Paršežerio, Debesnų, Stervo, Biržulio, Kauklių, Sydeklio, Baltežerio, Ankantų pelkynai, ypatingos vertės Biržulio-Stervo biotos kompleksas su rūšių turtingų ganyklų ir ganomų pievų, melvenynų buveinėmis, didžiųjų baublių (*Botaurus stellaris*), juodųjų žuvėdrų (*Chlidonias niger*) perėjimo ir maitinimosi vietos, Pušinės miško paprastosios eglės populiacija;

5.4. savitas kultūros paveldas: Varnių ir Luokės urbanistiniai kompleksai, Žemaičių kalvyno piliakalniai, signaliniai kalnai (žvalgakalniai), kūrgrindos, senovinių gyvenviečių ir alkakalnių sistema Bilionių-Šatrijos ruože, Pabiržulio akmens amžiaus stovyklaviečių kompleksas, Lūksto-Paršežerio duburyje, Virvytės slėnyje esantys archeologiniai kompleksai, atskiri Žemaitijos etnokultūros paveldo objektai – sodybos, pastatai, kapinės;

5.5. memorialinės ir sakralinės kultūros vietos: Šv. Aleksandro bažnyčia, Varnių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčios statinių kompleksas (Varnių katedra), Luokės Visų Šventųjų bažnyčios statinių kompleksas, Janapolės Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios kompleksas, Pavandenės Šv. Onos bažnyčios kompleksas, Požerės Kristaus Atsimainymo bažnyčia;

5.6. Žemaitijos, buvusios Medininkų žemės, etnografiniam regionui būdingos tradicijos: dabartinei Žemaitijai būdingi papročiai, etnokultūrinės tradicijos, tautosaka, etnografiniai šokiai ir dainos, pietų žemaičių ir šiaurės žemaičių patarmės, žemaitiškas raštas, etnokultūriniam regionui būdinga architektūra.

III SKYRIUS

APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI VISOSE REGIONINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

6. Regioninio parko apsaugos ir tvarkymo ypatumai, veiklos reglamentavimas ir etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįsti reikalavimai siejami su funkcinio prioriteto zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemeje (ribų plane), ir kraštovaizdžio tvarkymo zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemeje (tvarkymo plane). Kraštovaizdžio tvarkymo zonose teritorijos naudojamos ir apsauga reguliuojama vadovaujantis Saugomų teritorijų tipiniu apsaugos reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“.

7. Įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo nuostatas ir regioninio parko planavimo dokumentų sprendinius, regioniniame parke skatinama:

7.1. veikla, išsauganti biologinę įvairovę ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes, saugomų rūšių apsaugos ir genetinių miško medžių išteklių apsaugos ir atkūrimo priemonių įgyvendinimas:

7.1.1. gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimas ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo ir naudojimo būdų, naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas, konkrečių apsaugos, atkūrimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimas;

7.1.2. gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas, ūkininkavimo būdai, palaikantys palankią buveinių, saugomų rūšių ir miško medžių populiacijų apsaugos būklę;

7.1.3. Žemaitijos etnografiniam regionui būdingų sodybų statyba, pagrįsta šiam etnografiniam regionui taikomais architektūros ir sodybų planavimo reikalavimais; medinių (Biržuvėnų dvaro) ūkinių pastatų išsaugojimas ir atkūrimas;

7.1.4. miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas gausinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius ir įvairaus amžiaus medynus. Konservacinės ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose plyno miško kirtimo biržėse atkuriant mišką prioritetas teikiamas miško žėlimui;

7.2. veikla, palaikanti arba atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus:

7.2.1. pažeistų ekosistemų atkūrimas formuojant želdynus, atkuriant natūralų hidrologinį režimą, kraštovaizdžio struktūrą formuojančius elementus ir kraštovaizdžio estetinę vertę;

7.2.2. miško įveisimas vadovaujantis Miškų įstatymu, žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro nustatyta tvarka;

7.2.3. agrarinės aplinkosaugos priemonių, susijusių su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ir vandens telkinių apsauga, įgyvendinimas, tradicinio neintensyvaus ir ekologinio ūkininkavimo plėtojimas;

7.2.4. invazinių rūšių plitimo prevencija arba esamų židinių naikinimas;

7.3. Žemaitijos etnografinio regiono kultūros, tradicinės kaimo gyvenamos puoselėjimas, tradicinių amatų propagavimas;

7.4. pažintinio turizmo plėtra prioritetą teikiant gamtiniam ir kultūriniam turizmui;

7.5. gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas siekiant sudominti gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių savininkus, valdytojus ir naudotojus vertybių apsauga;

7.6. teritorijos pritaikymas rekreacijai, lankyti pagal regioninio parko planavimo schemas (ribų ir tvarkymo plano) sprendinius, atsižvelgiant į kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus;

7.7. saugomo kultūrinio kraštovaizdžio ypatybių išryškinimo darbai – želdinių ir menkaverčių statinių, užstojančių kultūros paveldo objektus ar kultūros paveldo vietovių vertingąsias savybes, šalinimo darbai.

8. Pastatai regioniniame parke projektuojami, statomi, rekonstruojami ir (ar) kapitališkai remontuojami, teritorijų planavimo ir kiti dokumentai rengiami atsižvelgiant į Žemaitijos etnografiniam regionui būdingos statybos, architektūros ir sodybų planavimo tradicijas, siekiant:

8.1. išsaugoti išlikusią (iki 1939 m. susiformavusią) būdingą planinę erdvinę struktūrą;

8.2. išlaikyti Žemaitijos etnografiniam regionui būdingus sodybų bruožus ir architektūrą: planinę struktūrą, pastatų formas, dydį (tūrį), statybos produktus, spalvas.

9. Sodybų ir ūkininkų sodybų pastatai projektuojami, statomi ir rekonstruojami vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatyme, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Ūkininko ūkio įstatyme ir Nuostatuose nustatytais Žemaitijos etnografiniam regionui būdingos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstais reikalavimais.

10. Pastatai sodyboje išdėstomi atsižvelgiant į susiformavusią kaimo ar vietovės struktūrą (valakinę, vienkiemį, kupetinę ir kitą vietovei būdingą struktūrą). Sodybos ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais planuojamos vadovaujantis šiais reikalavimais:

10.1. Viename žemės sklype formuojama viena sodyba. Tradicinė sodyba susideda iš šių pastatų: gyvenamojo namo, klėties (svirno), pirties, tvarto, kluono, daržinės, klojimo, rūsio, lauko virtuvės, žardinės, malkinės. Joje gali būti ir kiti sodybos pastatai (garažai, ūkinės veiklos pastatai), architektūriškai priderinti prie tradicinių pastatų.

10.2. Bendras sodybos pastatais užstatomas žemės plotas, kai namų valda yra iki 20 arų, – iki 25 proc., kai namų valda yra 20–30 arų, – iki 20 proc., kai namų valda didesnė nei 30 arų, – iki 15 proc.

11. Dvarų (palivarkų) sodybos atstatomos pagal išlikusius archyvinčius dokumentus: vietovės planus, pastatų ir inžinerinių statinių projektus (brėžinius), matavimų bylas, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Šiais atvejais Nuostatų 10, 12 punktų ir 19.1 papunkčio reikalavimai netaikomi.

12. Sodybos pastatai projektuojami, statomi, rekonstruojami ar remontuojami vadovaujantis šiais reikalavimais, išskyrus atvejus, kai regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) ir (ar) vietovės lygmens bendrųjų planų sprendiniuose nustatyta kitaip:

12.1. Remontuojant pastatus taikomi Nuostatų 12.5–12.8 papunkčiuose nustatyti reikalavimai.

12.2. Statomi tik nesublokuoti gyvenamieji namai, gyvenamieji namai neblokuojami ir su ūkio pastatais, garažais.

12.3. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 220 m². Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, pločio ir ilgio santykis – 1:1,5–3,2. Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 9 m (skaičiuojama nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršiaus altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – simetriški dvišlaičiai, keturšlaičiai čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, jų nuolydžio kampas – 35–45°, su karnizu. Stogo ir sienos projekcijos santykis – ne mažiau kaip 4:3. Langų rėmai skaidomi į keturias ar daugiau dalių.

12.4. Sodybos ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 6 m aukščio. Kluonas, daržinė – iki 10 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršiaus altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – simetriški, 30–45° nuolydžio, su karnizu. Pastatų planas – ištęstas stačiakampis arba „U“ ar „L“ formos. Sodybos ūkio pastatai statomi ne toliau kaip 100 m atstumu nuo gyvenamojo namo (išskyrus pirtį). Statomų sodybos ūkio pastatų dydis, proporcijos ir fasadų architektūriniai sprendiniai turi atitikti jų naudojimo paskirtį.

12.5. Sodybos pastatų stogai dengiami viena iš šių dangų: malksnomis, nendrėmis, šiaudais, keraminėmis čerpėmis, kita vizualiai panašia danga arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbesčiu šiferiu, neblizgia skarda. Lauko rūšiai gali būti apželdinami žole.

12.6. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai žalia (samaninė), ruda, raudona (vyšninė, molio), juoda, pilka, ar išlaikoma natūrali medžio spalva. Visų rekonstruojamų, remontuojamų ar statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais, išlaikant Nuostatų 12.3 ir 12.4 papunkčiuose nurodytą stogo nuolydį.

12.7. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas. Pastatų fasadus rekomenduojama apkalti medinėmis lentomis ar dailylentėmis. Draudžiama statyti pastatus ir statinius iš tekintų rąstų. Stogo dangai ir sienų apdailai naudojamos skirtingos statybinės medžiagos, pastatų fasadų apdailai – įvairios statybinės medžiagos, išskyrus plastikines.

12.8. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos šiomis spalvomis: tamsiai žalia (samanine), tamsiai geltona, ruda, raudona (vyšnine, molio), pilka, ar išlaikoma natūrali medžio spalva. Langų rėmai, langinės, medžio raižinių spalva derinami prie pastato architektūrinių sprendinių.

12.9. Sodybos pastatų fasadai gali būti dekoruojami Žemaitijos etnografiniam regionui būdinga puošyba: verandų (prieangių) stogelių briaunų, pastatų langinių ir antlangių drožiniais, stogų lėkiais ir stambių ornamentų vėjalentėmis, pastatų skliautų apkalo lentų galų dekoravimu, kitais puošybos elementais.

13. Varnių miesto ir Luokės miestelio dalyse, nepatenkančiose į kultūrinius draustinius, esančiose namų valdose statinių statybai Nuostatų 12 punktas netaikomas. Jose vadovaujamasi bendrųjų statybą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, išlaikant iki 1939 m. susiformavusią miesto ar miestelio turinę erdvinę struktūrą, jo savitumą: miesto ar miestelio pastatams būdingą aukštingumą, šlaitinius stogus, fasadams naudotas medžiagas.

Varnių miesto ir Luokės miestelio dalyse, patenkančiose į kultūrinį draustinį, taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose įtvirtinti reikalavimai.

14. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose Nuostatų 10 ir 12 punktų reikalavimai taikomi, jei neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintiems paveldosaugos reikalavimams.

15. Rekreaciniai pastatai statomi rekreacinio ir kito (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose.

16. Atokvėpio vietose, poilsiavietėse ir stovyklavietėse statomos pavėsinės žmonėms ir (ar) daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės įrengiamos be patalpų. Pavėsinės gali būti statomos su stogu ant stulpų arba su ne daugiau kaip dviem išorinėmis sienomis. Pavėsinių spalva – natūrali medžio arba ruda, juoda, pilka, žalia.

17. Stoginės, skirtos laisvai laikomų žolėdžių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, prieglobsčiui nuo kritulių ir vėjo, ne sodybose žemės ūkio paskirties žemėje statomos, jų vieta parenkama laikantis Saugomų teritorijų įstatyme nustatytų apribojimų ir Nuostatų 18 punkte nustatytų reikalavimų. Stoginės vieta raštu derinama su Žemaitijos saugomų teritorijų direkcija (toliau – direkcija) Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus.

18. Stoginės statomos vadovaujantis šiais reikalavimais:

18.1. Stoginė – stačiakampio plano (pločio ir ilgio santykis – 1:2–3). Stogai – dvišlaičiai.

18.2. Stoginės dengiamos beasbesčiu šiferiu, neblizgia skarda; gali būti dengiamos tradicinėmis dangomis – malksnomis, nendrėmis, šiaudais.

18.3. Stoginių statybos ir apdailos medžiaga – mediena, apdirbta tradicinėmis medžio apdirbimo technologijomis (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; tipinių formų apdailos lentos). Stoginių spalva – pilka, tamsiai ruda arba natūrali medžio.

19. Tvorų, inžinerinių statinių ir įrenginių pastatymas ir (ar) įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

19.1. Sodyba aptveriama ne aukštesne kaip 1,5 m perregima ne mažiau kaip 45 proc. ažūrine tvora (vielos, virbų, tašelių, karčių, vytelių). Miestuose ir miesteliuose tvoros gali būti statomos su cokoliu, bet ne aukštesniu nei 15 cm. Horizontalių lentų tvoromis leidžiama tverti sodybų sklypų dalis, kurios yra nematomos (nutolusios) nuo gatvių, kelių, kitų matomų vietų.

19.2. Su sodyba besiribojančiame vandens telkinyje leidžiama įrengti vieną iki 15 m ilgio nuo vandens telkinio kranto, ne didesnį kaip 30 m² ploto, iki 2 m pločio pontoninį arba medinę danga ar jos imitaciją padengtą lieptą. Jei viršvandeninės augalijos juosta platesnė nei 15 m, leidžiama statyti ilgesnius lieptus, bet išsikišančius ne daugiau kaip 2 m už viršvandeninės augalijos juostos. Urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose liepto matmenys nustatomi statinio projekto sprendiniuose.

19.3. Inžineriniai statiniai projektuojami, statomi (tiesiami), rekonstruojami ar remontuojami nekeičiant kraštovaizdžio estetinės vertės. Rekonstruojant ne aukštesnės kaip 110 kV įtampos elektros perdavimo linijas, tiesti jas rekomenduojama požeminiais kabeliais.

19.4. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektorius leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

19.5. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti sodybų žemės sklypuose, esamų fermų, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose (gamybos, remonto ir pramonės įmonių ar dirbtuvių, sandėlių statiniams skirtuose žemės sklypuose). Jų pastatymo vietos Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus turi būti suderintos su direkcija. Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrinės pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

20. Projektuojant didesnes kaip 500 m² automobilių stovėjimo aikšteles, numatomos želdinių juostos, skaidančios aikštelę ne didesnėmis kaip 500 m² dalimis, išsaugomi želdiniai.

21. Siekiant pagerinti vizualinę aplinką, leidžiama apleistus buvusių žemės ūkio įmonių pastatus, ypač esančius konservacinio, ekologinės apsaugos ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose, prie pažintinių, mokomųjų takų, lankomų objektų, apžvalgos aikštelių (regyklų), nugriauti. Jei tokius pastatus planuojama rekonstruoti (perstatyti), jie perstatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektūros įstatyme nustatytais architektūros kokybės kriterijais.

22. Išorinė reklama regioniniame parke įrengiama vadovaujantis Reklamos įstatymu ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu. Užrašai informaciniuose skyduose, stenduose rašomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu. Išorinė reklama kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengiama vadovaujantis kultūros ministro nustatytais Reklamos kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengimo taisyklėmis.

23. Gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose neleidžiama įveisti miško.

24. Kultūros, sporto ir kitokius renginius (išskyrus urbanizuotas teritorijas ir sodybas), kai planuojama daugiau kaip 100 dalyvių, regioniniame parke galima organizuoti tik suderinus renginio vietą su direkcija. Renginio vieta raštu derinama su direkcija Taisyklėse nustatyta tvarka ir per

nustatytus terminus. Direkcija sprendimą suderinti planuojamo kultūros, sporto ir kitokio renginio vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad organizuojamas renginys nepakenks gamtos ir kultūros vertybėms.

25. Regioniniame parke palapinės statomos ir laužai kuriami tik įrengtose, informaciniais ženklais pažymėtose vietose.

26. Laukinių gyvūnų jauniklių vedimo laikotarpiu (balandžio–birželio mėnesiais) gyvūnai augintiniai vedžiojami tik su pavadėliu (išskyrus urbanizuotas teritorijas).

IV SKYRIUS

APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO KONSERVACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

27. Draustiniuose, paveldo objektų teritorijose ir gamtos paveldo objektų buferinės apsaugos zonos neleidžiama didinti esamų rekreacinių pastatų tūrio ir rekreaciniais pastatais užstatyto žemės ploto, statyti naujų rekreacinių pastatų, naujų ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) pastatais, žemės ūkio verslo kompleksų.

28. Urbanistiniuose ir kraštovaizdžio draustiniuose esamų sodybų gyvenamųjų namų fasaduose, esančiuose vidinio kiemo pusėje, nematomoje nuo gatvės ar kelio, leidžiama projektuoti ir įrengti vitrininius langus. Gyvenamojo namo priklausiniuose įrengti tokius langus draudžiama.

29. Draustiniuose leidžiama įrengti saulės šviesos energijos elektrines ir saulės šilumos energijos kolektorius ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

30. Draustiniuose leidžiama statyti saulės šviesos energijos elektrines tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Jų pastatymo vietos Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus turi būti suderintos su direkcija. Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrines pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

31. Stervo gamtiniame rezervate:

31.1. leidžiama uogauti ir grybauti vietos gyventojams, deklaravusiems gyvenamąją vietą su rezervatu besiribojančiuose kaimuose ir viensėdžiuose ir su savimi turintiems asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Direkcija, kiekvienais metais įvertinusi rezervato gamtinių vertybių pažeidimo ar sunaikinimo grėsmę, savo interneto svetainėje nurodo datas, kada nuo rugpjūčio 1 d. iki rugsėjo 30 d. galima uogauti ir grybauti;

31.2. aptiktos augalų, gyvūnų ir grybų rūšys gali būti naudojamos Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Laukinės gyvūnijos įstatyme, Laukinių augalų ir grybų įstatyme nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO REKREACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

32. Tvarkant regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonas, didinama kraštovaizdžio estetinė vertė, gerinamos vietovės eksponavimo galimybės, formuojami nauji ar pertvarkomi želdiniai, įgyvendinamos reginių formavimo, medynų atsparumo rekreacinei apkrovai didinimo priemonės, įrengiami paplūdimiai, poilsiui pritaikomos pakrantės. Draudžiama bloginti rekreacinių išteklių kokybę, mažinti kraštovaizdžio estetinę vertę, projektuoti ir statyti, įrengti ar plėsti su rekreacija ir

apgyvendinimo paslaugų teikimu nesusijusius statinius, išskyrus gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas.

33. Urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose, numatytose regioninio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose), gali būti įrengiami paplūdimiai, statomi lieptai, leidžiama naujų rekreacinių pastatų statyba, nustatant, kad vyraujanti (ne mažiau kaip 80 proc.) rekreacinio pastato ar pastatų komplekso paskirtis – poilsio, sporto arba gydymo.

34. Statant naujus ar rekonstruojant esamus rekreacinius pastatus, rekomenduojama (jeigu pagal Architektūros įstatymą neprivaloma) rengti architektūrinius konkursus geriausiai pastato architektūrinei idėjai išreikšti.

35. Paplūdimiai su mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais, nesudėtingais statiniais ir (ar) įrenginiais, kurių sąrašą nustato aplinkos ministras, įrengiami teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose.

36. Neurbanizuojamose rekreacinėse teritorijose gali būti įrengiamos atokvėpio vietos, poilsiavietės, stovyklavietės.

VI SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO EKOLOGINĖS APSAUGOS, ŪKINIO IR KITO (GYVENAMOSIOS PASKIRTIES) FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

37. Kito (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose leidžiama statybų plėtra numatyta savivaldybės teritorijos ar jos dalies bendruosiuose planuose ir regioninio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose).

38. Ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) pastatais statyba leidžiama regioninio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose) numatytose vietose, esančiose ūkinio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose, statinius išdėstant ne didesniame kaip 2 ha plote. Ūkininko sodyboms taikomi šie reikalavimai:

38.1. Ūkininko sodyboje vienu fermos, ūkio pastatu ar šiltnamiu užstatomas didžiausias žemės plotas negali viršyti 800 m².

38.2. Bendras sodybos pastatais užstatomas žemės plotas, kai namų valda yra iki 20 arų, – iki 25 proc., kai namų valda yra 20–30 arų, – iki 20 proc., kai namų valda didesnė nei 30 arų, – iki 15 proc.

38.3. Ūkininko sodybos kitos paskirties pastatus, kurie dėl specifikos ir techninių reikalavimų negali būti statomi išlaikant Vakarų Žemaitijos etnografinio regiono architektūros tradicijas, rekomenduojama pridengti želdiniais, kad šie pastatai sodybos statinių komplekse vizualiai nedominuotų.

VII SKYRIUS

REGIONINIO PARKO VALDYMO, APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMAS

39. Regioninio parko valdymą, apsaugą ir tvarkymą pagal kompetenciją organizuoja direkcija.
